

Dödsorsaker första halvåret 2020

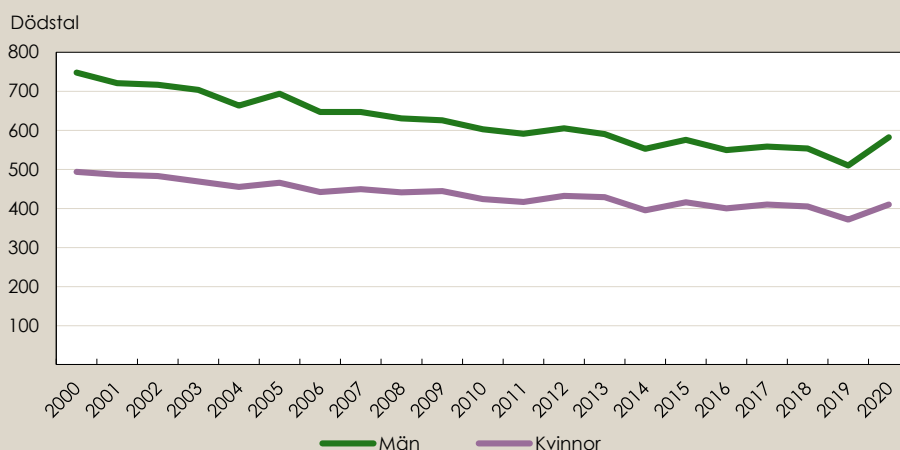
Första halvåret 2020, januari till och med juni dog totalt 25 609 kvinnor och 25 925 män. Av de som dog hade 2 565 kvinnor och 2 987 män covid-19 som underliggande dödsorsak. Covid-19 var den tredje vanligaste dödsorsaken efter hjärt- och kärlsjukdomar och cancer och den vanligaste dödsorsaken i månaden april. Medelåldern bland de som hade covid-19 som underliggande dödsorsak var ca 2 år högre än bland dem som dött av övriga dödsorsaker. Flest levnadsår förlorades på grund av cancer, följt av hjärt-kärlsjukdom och yttre orsaker till död. Covid-19 var den fjärde största orsaken till förlorade levnadsår under första halvåret 2020. Sjukdomen bidrog till flest förlorade levnadsår bland män under pandemins mest akuta fas i april men inte bland kvinnor, där cancer fortsatt var den främsta orsaken.

Fler avled första halvåret 2020

Ökningen av antalet döda var drygt 16 procent för män och 12 procent för kvinnor jämfört med antalet män och kvinnor som dog under första halvåret 2019. En något lägre ökning sågs i de ålderstandardiserade dödstal, 14 respektive 10 procent. Eftersom den ålderstandardiserade dödligheten ständigt minskar behöver man bara gå tillbaka till första halvåret 2017 för kvinnor och 2013 för män för att hitta en lika hög dödlighet som första halvåret 2020 (figur 1).

Den genomsnittliga åldern för personer som avled första halvåret 2020 var ungefär ett halvt år högre för både kvinnor (82,5 år) och män (77,6 år) jämfört med samma period tidigare år. Förklaringen är att medelåldern bland de som dött i covid-19 var högre än bland de som avlider av övriga dödsorsaker.

Figur 1. Ålderstandardiserade dödstal per 100 000 i befolkningen, januari-juni 2000-2020, kvinnor och män

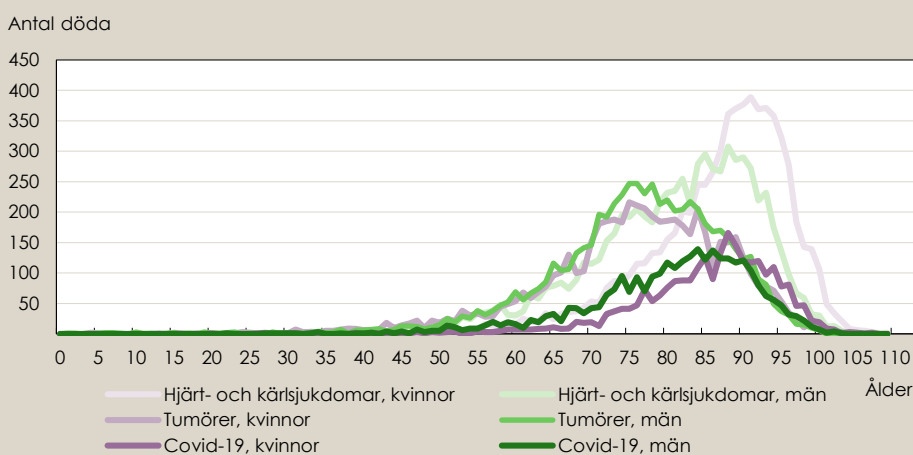

Källa: preliminär statistik dödsorsaksregistret, Socialstyrelsen

Covid-19 tredje vanligaste dödsorsak

Efter hjärt- och kärlsjukdomar (14 000 döda) och tumörer (11 600 döda) dog flest kvinnor och män i covid-19 (5 552) första halvåret 2020. Figur 2 visar åldersfördelningen för de tre dödsorsakerna. Medelåldern för döda i hjärt- och kärlsjukdomar var 86,5 år för kvinnor och 80,7 år för män. För personer som avled i cancer var medelåldern 75,7 år för kvinnor och 75,9 år för män. För dödsfall i covid-19 var medelåldern 85,0 år för kvinnor och 80,4 år för män. Medelåldern bland de som hade covid-19 som underliggande dödsorsak var ca 2 år högre än bland dem som dött av andra dödsorsaker.

Figur 2. Antal döda fördelad på ålder, de tre största dödsorsakerna, januari-juni 2020, kvinnor och män

Källa: preliminär statistik dödsorsaksregistret, Socialstyrelsen

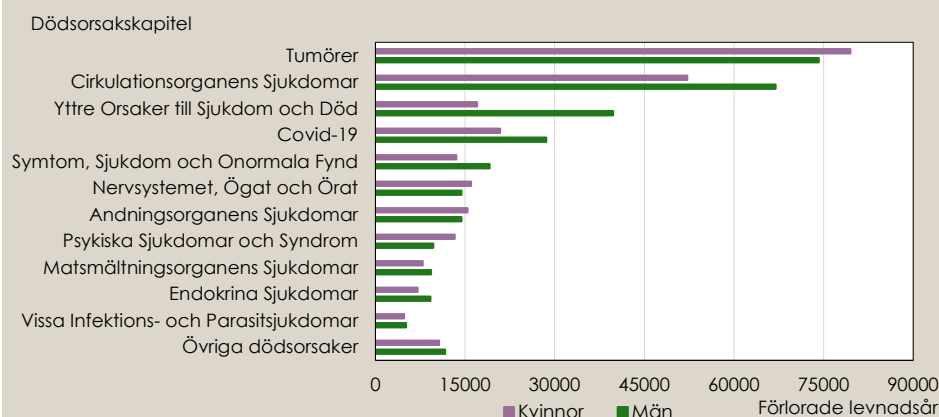
Förlorade levnadsår och covid-19

Förlorade levnadsår är ett mått som förutom antalet som dött till följd av en viss dödsorsak också tar hänsyn till åldern vid dödsfallet. I måttet ges större vikt vid dödsfall som sker vid yngre åldrar. Det beräknas genom att summera den återstående medellivslängden vid den ålder de personer som avlidit av en viss dödsorsak hade [1,2]. Den återstående medellivslängden vid en viss ålder är aldrig noll och den beräknas för kvinnor och män för varje år. År 2019 var till exempel den återstående medellivslängden 28,2 år för en 55-årig man och 4,74 år för en 90-årig kvinna.

Under första halvåret 2020 summerar de 51 500 inträffade dödsfallen till 560 000 förlorade levnadsår. Dödsfall till följd av cancer sker i genomsnitt betydligt tidigare i livet än för hjärt- och kärlsjukdomar. Cancer orsakar därför fler förlorade levnadsår än hjärt- och kärlsjukdomar både bland kvinnor och män (se figur 3). Bland kvinnor orsakade covid-19 fler förlorade levnadsår (20 869 förlorade levnadsår) än yttre orsaker till sjukdom och död (17 024 förlorade levnadsår), vilket inkluderar dödsfall vid bland annat olyckor och självmord. Män förlorade fler levnadsår till följd av yttre orsaker (39 779 förlorade levnadsår) än

på grund av covid-19 (28 591 förlorade levnadsår) under första halvåret 2020. Förklaringen till detta är att fler män än kvinnor dör av olyckor och självmord, vilket dessutom ofta sker i yngre åldrar.

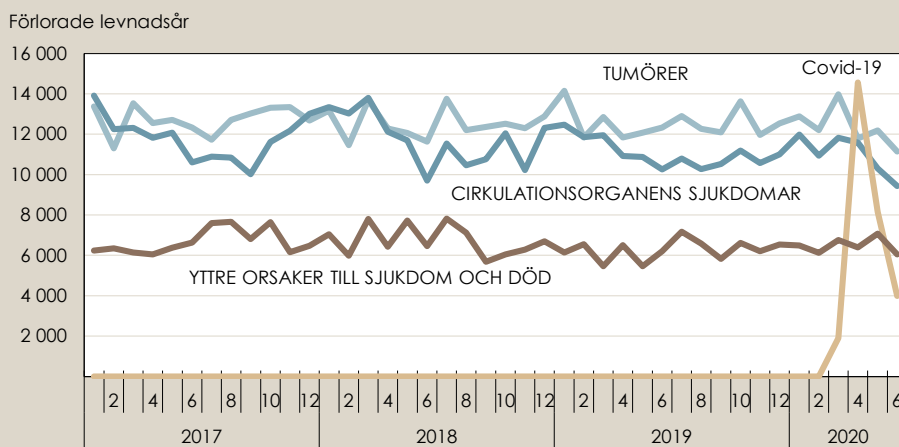
Figur 3. Antal förlorade levnadsår efter dödsorsak, januari-juni 2020, kvinnor och män

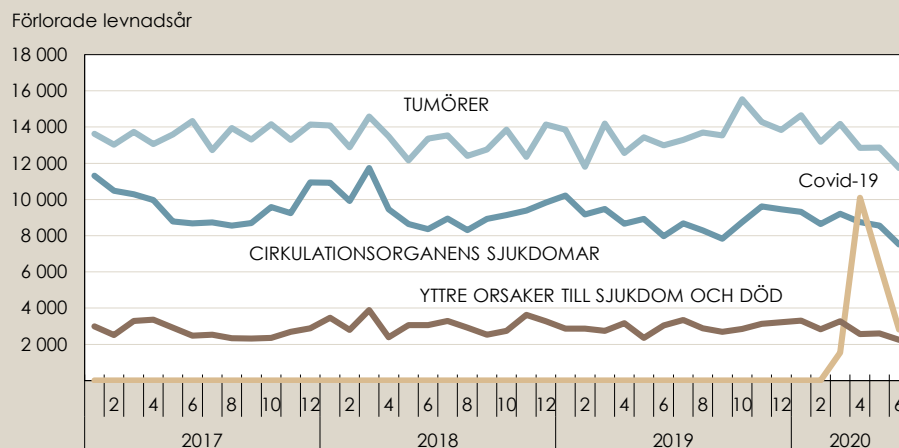
Hög andel döda i covid-19 under april

Under april var covid-19 den främsta dödsorsaken bland män, både i antal dödsfall och i antal förlorade levnadsår (figur 4). Bland kvinnor orsakade covid-19 flest dödsfall i april följt av hjärt-kärlsjukdomar och cancer, men cancer var trots det den främsta orsaken till förlorade levnadsår bland kvinnor (figur 5). Det beror på att de kvinnor som dog av cancer i genomsnitt var betydligt yngre än de som dog i covid-19 och hjärt-kärlsjukdomar.

Figur 4. Antal förlorade levnadsår efter dödsorsak per månad, 2017-2020, män

Figur 5. Antal förlorade levnadsår efter dödsorsak per månad, 2017-2020, kvinnor

Fotnot: Dödsfall med okänd dödsdånad ingår inte i diagrammet

Källa: preliminär statistik dödsorsaksregistret, Socialstyrelsen

Plats där döden inträffat

På dödsorsaksintyget ska platsen där döden inträffat anges. Den ansvarige läkaren kan ange "Sjukhus", "Särskilt boende", "Ordinärt boende" eller "Annan/okänd". De flesta dödsfall till följd av covid-19 inträffade på sjukhus eller på särskilt boende (tabell 1). Dödsfall bland kvinnor med covid-19 skedde i större utsträckning på särskilt boende (55,1 procent) medan män med covid-19 oftare avled på sjukhus (55,6 procent). Ett liknande mönster syns för övriga dödsorsaker och speglar bland annat det faktum att kvinnor i genomsnitt lever längre och i högre utsträckning bor på särskilt boende. Jämfört med dödsfall av övriga dödsorsaker var det bland döda av covid-19 betydligt mer ovanligt att det inträffade i ordinärt boende.

Tabell 1. Antal och andel döda efter dödsplats första halvåret 2020

	Kvinnor				Män			
	Covid-19		Övriga dödsor-saker		Covid-19		Övriga dödsor-saker	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Ej markerats	44	1,7	1 103	4,8	76	2,5	1 390	6,1
Sjukhus	1 011	39,4	7 010	30,4	1 662	55,6	8 395	36,6
Särskilt boende	1 413	55,1	10 341	44,9	1 121	37,5	6 874	30,0
Ordinärt boende	92	3,6	4 249	18,4	120	4,0	5 585	24,3
Okänd	5	0,2	341	1,5	8	0,3	694	3,0
Total	2 565	100	23 044	100	2 987	100	22 938	100

Källa: preliminär statistik dödsorsaksregistret, Socialstyrelsen.

Om statistiken

Halvårsstatistik om dödsorsaker är statistik som avser månaderna januari till juni. Den är både preliminär och temporär vilket betyder att specifika kontroller och sedvanlig kvalitetsgranskning inte har utförts enligt gängse rutiner. Skälet för detta är att kunna tidigarelägga publicering av statistik med relevans för den pågående pandemin. Urvalets sista månader har en större andel saknade dödsorsaksintyg jämfört med de första månaderna. Detta förhållande påverkar vissa dödsorsaker mer än andra. Yttre orsaker som olyckor och suicid bedöms ha ett något högre bortfall än normalt.

Underliggande dödsorsak är den sjukdom eller skadeorsak som inledde den kedja av sjukdomshändelser som ledde till döden eller de omständigheter vid olyckan eller våldshandlingen som framkallade den dödliga skadan. I den här statistiken redovisas alltid underliggande dödsorsak.

Förlorade levnadsår (eng., years of life lost, YLL) är ett statistiskt mått som väger samman antalet döda i en viss dödsorsak och vid vilken ålder de dödsfallen inträffar så att dödsfall i yngre åldrar ges större relativ vikt i måttet [1, 2]. Måttet tas fram genom att summera den återstående medellivslängden vid åldern för alla döda i en viss dödsorsak. Det speglar de hypotetiska levnadsår som återstått om dödsfallen inte skulle ha skett.

Referenser

1. Valuing the years of life lost due to COVID-19: the differences. Devleeschauwer, B, et al. 2020, International Journal of Public Health, Vol. 65, pp. 719-720.
2. Reflection on modern methods: years of life lost. Martinez, R, et al. 2019, International Journal of Epidemiology, Vol. 48:4, pp. 1367-1376.

Mer information

Du hittar Excelbilagan som innehåller mer information här:

www.socialstyrelsen.se/statistik-och-data/statistik/statistikammen/dodsorsaker

Kontakt:

Jeroen de Munter, PhD, statistikfrågor

Telefon: 075-247 30 00

E-post: jeroen.de-munter@socialstyrelsen.se

David Pettersson, PhD, statistikfrågor

Telefon: 075-247 30 00

E-post: david.pettersson@socialstyrelsen.se